ศึกษาผลการประเมินโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ปีงบประมาณ๒๕๕๔ ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรณีศึกษา : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

นางสมควร สีปวน*

นายธนพนธ์ ธิสงค์*

งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ**

บทนำ

ในภาคการเกษตรมี ความ สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้ง การบริโภคและการส่งออก แต่ปัจจุบันพบว่าผู้ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมมีจำนวนลดลง และคา ดการณ์ว่าหากปล่อยให้เป็นเช่นนี้อนาคตอันใกล้จะลดน้อยลงอีก(ส.ป.ก. : 2553) ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินการโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2551 โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (2551 -2555) เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทนเกษตรกรที่มีอยู่ ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรมีอายุเฉลี่ยสูงเกิน 50 ปี และเพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและป ฏิบัติเข้าสู่ภาคเกษตร เป็นการ แก้ปัญหา เกษตรกรขาดความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อสนับสนุนโดยการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวนโยบายที่จะพัฒนาความพร้อมใน 4 เรื่อง คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสัง คมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2554-2559) ในการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ปรับเปลี่ยนพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ (แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาอาชีวศึกษา , 2554) โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มุ่งมั่นผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(สอศ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จึงได้มีการร่วมมือเพื่อสร้างและ พัฒนาเกษตรกร รุ่นใหม่ ที่มีคุณภาพและสามารถยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักได้ โดยบูรณาการความร่วมมือการทำงานของแต่ละองค์กร โดยใช้กลไกการทำงานเดิมที่มีอยู่ของแต่ละองค์กร เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นการแก้ไขปัญหาเกษตรกรซึ่งขาดองค์ความรู้ ขาดโอกาส ในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ที่ดิน เงินทุน ฯลฯ รวมทั้งคาดหวังว่าเกษตรกรรุ่นใหม่นี้จะเป็นตัวอย่างที่ดีในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน อันจะส่งผลถึงความมั่นคงของภาคเกษตรในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสให้ ประชาชนและ

---

*นางสมควร สีปวน, นายธนพนธ์ ธิสงค์ อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

**งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ ต.หนองครก อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ

เยาวชนได้เห็นความจำเป็นถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทยและรักษาระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จึงได้มีการประเมินผล การดำเนินงาน ภายใต้โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินโครงการฯ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

2. เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินการโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่จากกลุ่มประชากรประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวอย่าง

1. นักเรียน นักศึกษา และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทั้งหมด

2. คณะกรรมการดำเนินการโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในสถานศึกษา

3. ภาคีที่เข้าร่วมโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการให้มีประสิทธิภาพ ในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการเกษตร อันเป็นกลไกที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นการสร้างความเจริญแก่สังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

2. ผู้เข้าร่วมโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. ผู้บริหารสถานศึกษาด้านเกษตรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกแห่ง และภาคีที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ที่สนใจ สามารถนำข้อมูล จากการดำเนินงานติดตามประเมินผล ไปใช้ประโยชน์ในการสร้าง และพัฒนากำลังคนด้านการเกษตรของประเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เกษตรกรรุ่นใหม่ หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้เข้าร่วมรับการอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ระยะเวลา 3 เดือน

2. เกษตรกรมืออาชีพยุคใหม่ หมายถึง นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาวิ ทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

3. องค์กรภาคี หมายถึง หน่วยงาน ที่เข้าร่วมโครงการได้แก่ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

4. สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยภาคการเกษตรเป็นฐานผลิตวัตถุดิบเพื่อใช้เป็น อาหารที่สำคัญและทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญหรือครัวของโลก โดยส่งออกสินค้าเ กษตรและผลิตภัณฑ์มีมูลค่า 1.16 ล้านล้านบาทต่อปี และภาคการเกษตรกรรมของไทยปัจจุบันมีประชากร 22.7 ล้านคน หรือ 5.8 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 35 ของประเทศ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี2541 ถึงปี 2551 ประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ 1.87 ต่อปี อันเนื่องจากลูกหลา นเกษตรกรไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรรม และเคลื่อนย้ายสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในเขตเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นอย่างนี้จะเกิดผลกระทบต่อภาวการณ์ผลิตอาหารและความมั่นคงด้านการผลิตอาหารได้ และ เพื่อเตรียมแก้ปัญหาขาดแคลนเกษตรกรมืออาชีพในอนาคตอันใกล้นี้ จำเป็นต้องเร่งรัดสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ เข้มแข็ง และมีศักยภาพในการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนและสับเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นเก่าที่ลดลงเฉลี่ยปีละ 400,000 คน และเพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญในสาขาเกษตรกรรมต่อไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ร่วมกันลงนามบันทึกข้อตกลงเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2551 ในการจัดทำโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ผ่านกลไกสถาบัน อาชีวศึกษา (การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง , 2552)เพื่อมุ่งสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับความ รู้เพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร ให้สามารถพัฒนาอาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงความมั่นคงของภาคเกษตรในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสให้เยาวชนได้เล็งเห็นความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรมด้วย และจากการได้เริ่มนำร่องโครง การในวิทยาลัยเกษตรฯ 8 แห่ง จนได้รูปแบบที่เหมาะสมคือการเรียนการสอนแบบเป็นโครงการที่นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติจริงแทนการเรียนในชั้นเรียนอย่างที่เคยเป็นมา รวมทั้งตั้งเป้าหมายด้วยว่าต้องสามารถคิดวางแผนการผลิตได้เอง เช่นควรจะปลูกพืชอะไรหรือเลี้ยงสัตว์อะไร มีการคา ดคะเนต้นทุนและกำไรก่อนเริ่มลงมือทำ นั่นก็หมายความว่าต้องมีการหาข้อมูลก่อนตัดสินใจ ผลจากการเรียนแบบนี้ ปรากฏว่าได้ผลดีทำให้มีการขยายผลเพื่อให้ครอบคลุมทั้งประเทศ

ในทุกวิทยาลัยเกษตรฯ ภายใต้สังกัด สอศ.ซึ่งเป็นการจัดหลักสูตรในวิทยาลัยเกษตรฯ เพื่อรองรับการผลิต คนด้านการเกษตรที่มีความรู้ความสามารถ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การติดตามประเมินผลโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ภายใต้โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการสำคัญตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ยึดกรอบการประเมินให้เป็นการประเมินที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในการติดตามประเมินผลความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เป็นการประเมินที่ไม่เน้นการตัดสินชี้ถูกผิด แต่เน้นการประเมินเพื่อสนับสนุน/พัฒนา โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนและเป็นการแก้ไขปัญหาเกษตรกรขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ อันจะส่งผลถึงความมั่นคงของภาคเกษตรในภาพรวมของประเทศ รวมทั้งเป็นการสร้างโอกาสให้เยาวชนได้เล็งเห็นความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม โดยเน้นด้านความสำเร็จ (ผลการดำเนินงานโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่) ประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล (ผลผลิตของโครงการ) ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาดังตาราง

กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย

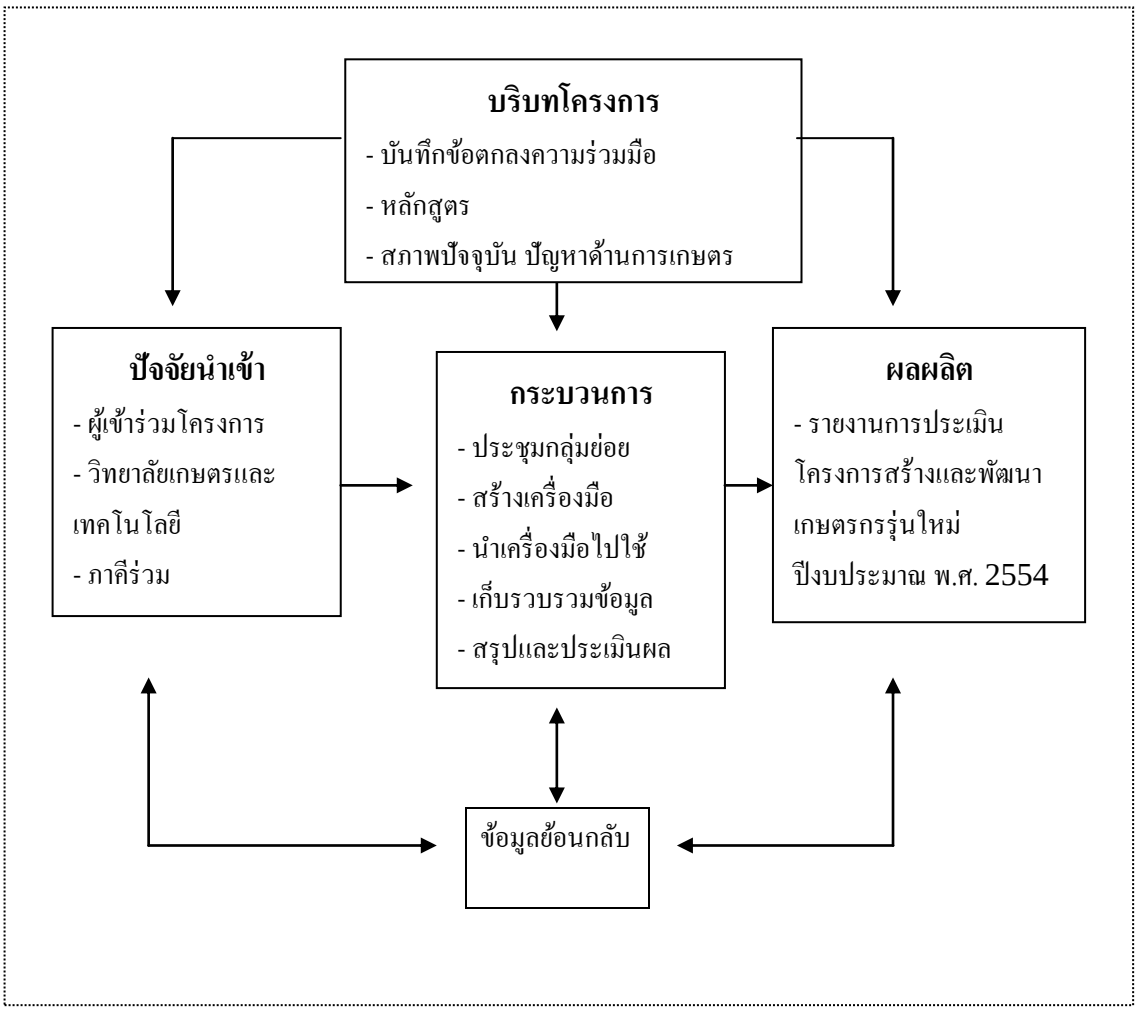

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ และเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการ ผู้บริหาร ครู บุคลากร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

เครื่องมือ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแ บบสอบถามความคิดเห็นชนิดปลายเปิด **(Open ended questionnaire)** ดังต่อไปนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับสถานศึกษา

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้เรียนในโครงการความร่วมมือสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับภาคีความร่วมมือ

ผู้ประเมินนำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม คำนวณทางสถิติ ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage, %)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2-3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตรประมาณค่า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean, $\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.)

นำคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย โดยใช้อัตราส่วนตาม (Rating scale) มาตราการวัดของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า สภาพข้อมูลทั่วไปในการดำเนินงานโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรรุ่นใหม่ พบว่าเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.19 และสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 63.41 อายุอยู่ระหว่าง 31-40 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.09 นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 100 วุฒิการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.23 และหลักสูตร ที่เข้าร่วมโครงการเป็นหลักสูตรการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่มีระยะเวลา 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 60.82 และหลักสูตรเกษตรกรมืออาชีพในระดับ ปวช.และปวส. คิดเป็นร้อย

ละ 39.18 จากข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 85 คน โดยสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมจำนวน 9 กิจกรรม ดังนี้ สาขาพืช สาขาธุรกิจเกษตร สาขาประมง สาขาอุตสาหกรรมเกษตร สาขาปศุสัตว์ สาขาช่างกลเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาดูงาน และมาตรฐานการผลิตสินค้าทางการเกษตร เครือข่ายความร่วมมือที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา จำนวน 5 แห่ง องค์กรภาคเอกชนด้านการเกษตร จำนวน 3 แห่ง หน่วยงานภาครัฐด้านการเกษตร จำนวน 3 แห่ง และหน่วยงานราชการอื่นๆ จำนวน 2 แห่ง พบว่า หน่วยงานสังกัดภาคีความร่วมมือ และองค์กรภาคเอกชนด้านการเกษตร ให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม เป็นอย่างดี

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้โครงการสำเร็จ

จากการศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านการวางแผน มีความพึงพอใจมาก ($\bar{x}$ = 3.71 S.D. = 0.76) การแต่งตั้งคณะกรรมการและมอบหมายผู้รับผิดชอบ มีค่ามากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.77) อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ด้านกระบวนการจัดการ พบว่า มีความพึงพอใจปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.40, S.D. = 0.72) เช่น ความพร้อม

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีค่ามากที่สุด ($\bar{x}$ = 3.77, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ส่วนความพร้อมด้านงบประมาณ มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{x}$ = 2.90, S.D. = 0.88) ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีความพึงพอใจมาก ($\bar{x}$ = 3.55 S.D. = 0.70) การรายงานผลการดำเนินงาน มีค่ามากที่สุด ($\bar{x}$ = 3.60, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ส่วนการติดตามและประเมินผล มีค่าน้อยที่สุด ($\bar{x}$ = 3.46, S.D. = 0.82) ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรรุ่นใหม่ ภาพรวมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอยู่ในร ะดับมาก ($\bar{x}$ = 4.08, SD = 0.87) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากของทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านความรู้ความสามารถของครูที่รับผิดชอบโครงการ ($\bar{x}$ = 4.35, SD = 0.74) ด้านความมั่นใจที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หลังจากสิ้นสุดโครงการฯ ($\bar{x}$ = 4.28, SD = 0.80) และ ด้านความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯในภาพรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ ($\bar{x}$ = 4.26, SD = 0.74) ยกเว้น ด้านการส่งเสริ ม/สนับสนุน /ต่อยอดทางวิชาการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพเกษตรกรที่มีค่าน้อยที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับที่พอใจมาก ($\bar{x}$ = 3.76, SD = 1.05)

หน่วยงานสังกัดภาคีความร่วมมือและหน่วยงานอื่นที่ให้ความร่วมมือสนับสนุน ด้านวิชาการ มากที่สุด รองลงมาด้านประชาสัมพันธ์ ด้านการศึกษาดูงาน ด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือด้านวัสดุอุปกรณ์ องค์กรด้านการเกษตรภาคเอกชน ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ รองลงมาเป็นด้านการศึกษาดูงาน มากที่สุด ด้านสถานที่ ฝึกปฏิบัติ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านบุคลากร ตามลำดับ และน้อยที่สุดด้านวัสดุ อุปกรณ์ ยกเว้นด้านงบประมาณ หน่วยงานด้านการเกษตรภาครัฐให้การสนับสนุนทาง ด้านวิชาการมากที่สุด รองลงมามี 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร การศึกษาดูงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และน้อยที่สุด มี 2 ด้านคือด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติและด้านงบประมาณ ยกเว้นด้านประชาสัมพันธ์ และ

หน่วยงานราชการอื่นๆ ให้สนับสนุนด้านวิชาการ มากที่สุด รองลงมาเป็นด้านบุคลากรและการศึกษาดูงาน ยกเว้นด้านประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติ

ผลสำเร็จของโครงการ

จากความร่วมมือของ สอศ.และ ส.ป.ก. ในการใช้ทรัพยากรและบุคลากรร่วมกัน ทำให้ ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้จริง มีความมั่นใจ มีทัศนคติเชิงบวกในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีแรงจูงใจ ความคาดหวัง ที่จ ะได้รับที่ดินในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สุดท้ายได้รับการพัฒนาให้มีองค์ความรู้เรื่อง การวางแผนการผลิต การศึกษาความต้องการของตลาด การบริหารจัดการพื้นที่ การวิเคราะห์สังเคราะห์บริบทของชุมชนสังคม การรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาด้วยกระบวนการคิดอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 7 การผลักดันการบูรณาการการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา

ปัจจัยที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

ด้านคนซึ่ งประกอบด้วย ผู้เข้ารับการอบรม มีความมุ่งมั่น และให้ความร่วมมือตามเงื่อนไขของโครงการ ผู้ดำเนินการจัดการอบรมเข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ของโครงการเป็นอย่างดี ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและภารกิจที่ได้รับมอบหมายเต็มความสามารถและ หน่วยงานภาคีให้การสนับสนุนและให้ควา ม ร่วมมืออย่างดี ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แปลงฝึกปฏิบัติมีความพร้อม มีแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ด้านงบประมาณ สถานศึกษาสามารถจัดอบรมภายใต้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ด้านการบริหารจัดการ โดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ นำกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการในการฝึกอบรม ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2539) ระบุว่าความหมายของการจัดการ (Management) ว่า หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพปัจจัยสำคัญของการจัดการมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4 M ได้แก่ คน (Man) เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ เงิน (Money) ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ วัตถุสิ่งของ (Materials) หมายถึง อุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องมือต่างๆ รวมทั้งอาคารสถานที่ด้วย และการจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการปัจจัยในการบริหารทั้ง 4 ประการนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการ เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการขึ้นอยู่กั บความสมบูรณ์ และคุณภาพของปัจจัย

ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน

ความแตกต่างทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม ภูมิสังคม มีเป้าหมายหลักในการได้รับสิทธิ์ในที่ดินทำกินมากกว่าองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากการฝึกอบรม ขาดระบบการคัดกรองเกษตรกร งบประมาณโครงการฯ ล่าช้า บางรายวิชาเป็นเรื่องยากสำหรับเกษตรกร การประชาสัมพันธ์โครงการยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ที่จัดสรรขาดโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

ด้านความคิดเห็นของหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษา ขาดการประสานงานในระดับของผู้ปฏิบัติ กระบวนกา รคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม ไม่สามารถคัดเลือกผู้ที่มีความตั้งใจจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมจริง เงื่อนไข สิทธิประโยชน์อื่นๆ ในการได้รับที่ดินไม่ชัดเจน งบประมาณล่าช้า หลักสูตรในการฝึกอบรมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับการอบรม ระยะเวลาในการอบรมน้อย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาเกษตรกรให้ประสบผลสำเร็จและยั่งยืนต้องใช้เวลาที่ยาวนานจึงควรมีการประเมินผลโครงการควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง และขยายผลการดำเนินงานโครงการฯ
2. ในหน่วยงานภาคีความร่วมมือควรมีการจัดทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เช่นการรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างเครือข่ายเกษตรกร การพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
3. ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้มาจากการดำเนินโครงการและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เกษตรกรและภาคีความร่วมมือ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาเกษตรและการเกษตรของชาติ

บรรณานุกรม

สมคิด บางโม. 2539. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์การพิมพ์.

เลขาธิการการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 2552-2561**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2552.

นโยบายและแผนการอาชีวศึกษา, สำนัก.**แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ.2552-2561.** เข้าถึงhttp://bpp2.vec.go.th/. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2554.